

Naziv preduzeća:	DOO „Monte put“
Mjesto:	Podgorica, ul. Avda Međedovića br. 130
Reg. Broj:	5-025114/001
Matični broj – PIB:	024624494
Šifra djelatnosti:	5221
PDV broj:	30/31-05092-7

UVOD

Usvajanjem novog Zakona o računovodstvu od strane Skupštine Crne Gore, avgusta 2016. godine, uvedena je obaveza sastavljanja i podnošenja izvještaja menadžmenta, koji se predaje nadležnoj Poreskoj upravi zajedno sa godišnjim finansijskim iskazima, odnosno završnim računom. U članu 11 Zakona o računovodstvu („Službeni list Crne Gore“ br. 52/16) precizno je definisana obaveza podnošenja izvještaja menadžmenta i sadržaj istog.

Društvo sa ograničenom odgovornošću „Monte put“ je jednočlano privredno društvo, formirano odlukom Vlade Crne Gore (Sl.List Crne Gore br.76/05), od 16.12.2005. godine. Odlukom Vlade Crne Gore (Sl.List CG br.33/14). od 07.08.2014. godine, u okviru ovog Društva, osnovana je Poslovna jedinica za upravljanje projektom izgradnje autoputa Bar-Boljare.

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima Crne Gore, Društvo je registrovano kod CRPS u Podgorici 09.05.2006. godine pod reg.br. 5-025114, matični br. 02462494, šifra djelatnosti 5221 i PDV br. 03/31-05092-7, sa sjedištem u Podgorici ul. Avda Međedovića br.130.

Osnovne djelatnosti Društva definisane su citiranim odlukama Vlade Crne Gore i ugovorima zaključenim između Vlade Crne Gore-Ministarstva pomorstva i saobraćaja sa jedne strane i DOO „Monte put“ sa druge strane. Društvo se prije svega stara o organizovanju odvijanja bezbjednog saobraćaja na prilaznim saobraćajnicama i u tunelima Raš i Sozina, održavanju istih, upravljanju i monitoringu, naplati putarine i naknada za zakup putnog zemljišta i zakupa bilborda u putnom pojasu. Takođe, Društvo se u okviru posebne Poslovne jedinice bavi upravljanjem projektom izgradnje autoputa Bar-Boljare. Društvo obavlja poslove nadzora i druge poslove iz oblasti izgradnje i održavanja autoputa, koje joj Vlada povjeri.

Statutom Društva, koji je usvojila Vlada Crne Gore, kao i pojedinačnim Kolektivnim ugovorom zaključenim između Odbora direktora Društva, predsjednika Sindikata Društva i Vlade Crne Gore - Ministarstva pomorstva i saobraćaja, definisana su pitanja u vezi sa organizacijom, upravljanjem i funkcionisanjem Društva. U tom smislu čl.17 Statuta definisao je da Odbor direktora usvaja izvještaj o poslovanju Društva i završni finansijski obračun i izvještaj.

1. Organizaciona struktura DOO „Monte put“

Kao jednočlano društvo sa ograničenom odgovornošću, "Monte put" ima organe društva, i to: Odbor direktora, kao upravljački organ i Izvršnog direktora, kao rukovodeći organ. U okviru ovog Društva organizovana je posebna Poslovna jedinica za upravljanje projektom izgradnje autoputa Bar-Boljare.

Odbor direktora je organ upravljanja Društva i broji tri člana (predsjednika i dva člana Odbora direktora). Odbor direktora imenuje Vlada Crne Gore na period od četiri godine. Izvršnog direktora i direktora PJ imenuje Vlada Crne Gore na period od četiri godine.

U organizacionom smislu, u samom Društvu se rad organizuje kroz sektore:

1. Tehnički Sektor;
2. Sektor za upravljanje i održavanje tunela "Sozina" i "Raš" i prilaznih saobraćajnica;
3. Sektor za finansijske i računovodstvene poslove;
4. Sektor za pravne i opšte poslove.

U skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru (Sl.list CG br.30/12;br.075/18), poslove interne revizije obavlja Jedinica za internu reviziju Monteputa. Početkom avgusta 2017. godine, u skladu sa Zakonom o reviziji (Sl.list CG br.001/17) formiran je Revizorski odbor, koji broji tri člana.

Na osnovu Statuta, Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i Kolektivnog ugovora, na dan 31.12.2019.godine, u radnom odnosu je 141 zaposlenih, i to na neodredjeno vrijeme 122 zaposlena i 16 zaposlenih na odredjeno radno vrijeme (detaljan prikaz dat je u tabelama 1 i 2). Društvo je usmjereno ka kontinuiranom edukovanju i stručnom usavršavanju zaposlenih. Edukacija se obavlja interno i eksterno putem seminara, stručnih simpozijuma i sl. Posebna pažnja poklanja se kontinuiranim provjerama spremnosti zaposlenih na odredenim radnim mjestima, kao što su vatrogasci, obezbjeđenje objekata i sl.

Zaštita na radu zaposlenih sprovodi se u skladu sa propisima koji regulišu ovu oblast i aktom o procjeni rizika za sva radna mjesta, uz redovno sprovođenje sistematskih ljekarskih pregleda zaposlenih lica.

Pregled stručnih kvalifikacija po polu								
Poslovni centar	Pol	KV	NSS	SSS	VŠS	VSS	MR	Ukupno
Monteput	Muškarci	8		43		24	2	77
	Žene	1	1	18		23	1	44
PJ autoput Bar Boljare	Muškarci			1	1	8	3	13
	Žene			1		4	2	7
	Ukupno	9	1	63	1	59	8	141

Tabela 1

Pregled zaposlenih po godinama starosti											
Poslovni centar	Pol	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	Preko 60	Ukupno
Monteput	Muškarci	1	8	11	12	13	8	10	10	4	77
	Žene	1	6	6	8	10	4	6	3		44
Pj Autoput Bar Boljare	Muškarci			4	1	1	3		2	2	13
	Žene		1	1	-	2	1	2	-	-	7
	Ukupno	2	15	22	21	26	16	18	15	6	141

Tabela 2

Obrazovna struktura zaposlenih: od ukupno 141, zaposleno je 8 magistara nauka, 58 zaposlenih sa visokom stručnom spremom, 1 sa višom, 61 sa srednjom stručnom spremom i 13 sa VKV i KV kvalifikacijama sprema.

Učešće zaposlenih sa višom, visokom spremom i magistarskim zvanjem je 47 radnika. Preovladava starosna dob od 25-50 godina, što je veoma važno za kvalitetno i odgovorno izvršavanje radnih obaveza i postizanje uspjeha u procesu rada.

Dakle u pitanju je visoko stručan kadar, koji relativno lako prihvata uvođenje novih tehnologija i stalna unapređenja poslovnih procesa, kao i unapređenje svog znanja kontinuiranim edukacijama.

Sagledavanjem kvalifikacione strukture zaposlenih iz tabele 1. možemo vidjeti da u odnosu na ukupan broj zaposlenih, žene posjeduju veći nivo kvalifikacija. Od ukupno 51 žene, 30 ili 58,52% imaju VII ili veći stepen obrazovanja. Kod muškaraca je procenat sa VII i većim stepenom obrazovanja 41%, tj. od 90 zaposlenih muškaraca 37 je sa VII ili većim stepenom obrazovanja.

U toku 2019. godine, Monte put je učestvovao u programima Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, na način što je kroz program "Osposobljavanje za samostalan rad" zaposlio 6 lica sa evidencije Zavoda, na radnom mjestu operater naplate putarine, na period od 6 mjeseci, te kroz program "Osposobljavanje za rad kod poslodavca" zaposlio 6 lica, na period od tri mjeseca, na radnom mjestu operater u Komandnom centru. Ove programe Zavoda za zapošljavanje Monte put je prepoznao kao efikasan način za pripremu ljudskih resursa za buduće potrebe Društva.

Shodno Zaključku Vlade Crne Gore br. 07-2756 od 20. juna 2019. godine, kojim je ovo Društvo zaduženo za realizaciju projekta trajnog napajanja električnom energijom prve dionice autoputa, Smokovac-Mateševo, pristupilo se pripremi tenderske dokumentacije i stvaranju zakonskih uslova za raspisivanje tendera i izbor izvođača radova. Tender je sproveden i izabran je izvođač radova za svaku od tri partije u okviru istog. Izvođači radova su, u skladu sa Ugovorima, uvedeni u posao 30.09.2019. godine, sa rokom završetka svih radova od 12 mjeseci.

Vodeći računa o odgovornom i racionalnom poslovanju krajem 2019. godine, u cilju realizovanja aktivnosti na izgradnji elektro-energetske infrastrukture za snabdijevanje električnom energijom autoputa Bar-Boljare u svojstvu investitora, te obezbjeđenje zakonskih preduslova za obavljanje poslova stručnog nadzora od strane Monteputa, bilo je neophodno registrovati ovo Društvo kod

nadležnih ministarstava, za poslove revizije i nadzora nad izgradnjom složenih inženjerskih objekata, što je podrazumijevalo angažovanje jednog broja stručnih lica – inženjera (građevinske, elektro, mašinske i arhitektonske struke), sa licencama za vršenje stručnog nadzora nad izgradnjom složenih građevinskih objekata.

Na ovaj način, u skladu sa Zakonom, Društvo će uštedjeti značajna sredstva koja bi se morala izdvojiti kod angažovanja eksternih preduzeća za nadzor, što je takođe u funkciji racionalnog trošenja sredstava.

2. Poslovne aktivnosti u 2019. godini

Na osnovu usvojenog Finansijskog plana i Plana rada u 2019. godini, aktivnosti menadžmenta i ostalih zaposlenih u Društvu bile su usmjerene na realizaciju planiranih aktivnosti. Posebna pažnja posvećena je stvaranju normativno - pravnih pretpostavki za realizaciju planskih dokumenata kroz rad Odbora direktora, realizaciju dogovorenih strategija i politika u okviru redovnog rada Društva u cjelini i PJ "Autoput Bar - Boljare".

„Monte put“ je, Zaključkom Vlade Crne Gore, određen za investitora izgradnje infrastrukture za sistem trajnog napajanja električnom energijom autoputa. Radi realizovanja navedene investicije, obavljani su stručno pravni poslovi na pribavljanju dokumentacije (UT uslova, saglasnosti, odobrenja za građenje, licenci za inženjere, licenca za firmu i dr), izrade ugovora, zaključenje sporazuma o preuzimanju elektro-energetske infrastrukture nakon izgradnje od strane distributera (CGES i CEDIS) u skladu sa odredbama Zakona o energetici, kao i priprema dokumentacije i stvaranje preduslova za zaključenje ugovora o kreditu sa IRF-om, u cilju finansijskog obezbjeđenja za realizaciju navedenog projekta.

U 2019. godini „Monte put“ d.o.o se kreditno zadužio kod IRFa, 38.232.451,00 eura za realizaciju projekta „Trajno napajanje autoputa Bar-Boljare električnom energijom“. Kako bi investiciju realizovali sa što manje troškova u okviru „Monte put“ d.o.o, formirana je služba za nadzor. Rashodi za potrebe službe nadzora u 2019.godini iznosili su **293.606,00** eura. Očekivana direktna ušteda je preko milion eura.

Danom osnivanja „Monte put“ d.o.o preuzeo je obavezu za vraćanje kredita EIB FI 22549, kojim se Ministarstvo finansija zadužilo za finansiranje izgradnje sjeverne prilazne saobraćajnice tunela „Sozina“. Ukupno kreditno zaduženje iznosilo je 41.287.776 eura i to za glavnicu 24.000.000,00 eura i za kamatu 17.287.776,00 eura.

Do osnivanja Monteputa obaveze po kreditu EIB, plaćala je Direkcija za izgradnju autoputeva. U periodu 15.04.2005-15.04.2006.godine, rashod po tom osnovu iznosio je 1.239.033 eura, a odnosio se na kamatu po kreditu. Ostatak obaveza u iznosu 40.048.743 eura, preuzeo je Monteput. U periodu 15.10.2006.-31.12.2019.godine izmirio obaveze u iznosu 23.361.162,00 eura, i to za glavnicu 10.519.984,00 eura a za kamatu 12.841.178,00 eura. Ostatak obaveze 16.687.581,00 eura, odnosi se na glavnicu 13.480.016,00 eura i na kamatu 3.207.565,00 eura. Obaveza se plaća dva puta godišnje 15.04. i 15.10 u godini. Poslednja rata kredita dospijeva 15.04.2030.godine. Godišnja obaveza za glavnicu iznosi 1.333.333,00 eura i nepromjenjljiva je do roka otplate kredita, tj. do 15.04.2030.g., a za kamatu u 2020. g obaveza je 590.759,00 eura, a obaveza se smanjuje prosječno godišnje 60.000,00 eura.

Pored ulaganja u finansiranje redovnih radnih procesa i obaveza, „Monte put“ d.o.o, ima i direktna ulaganja na izgradnji autoputa, kroz finansiranje određenih projekata, geoloških i geodetskih istraživanja, kao i finansiranje kompletnog rada „PJ Autoput Bar-Boljare“, koja prati

realizaciju implementacije projekta autoputa Bar-Boljare. Samo po ovom osnovu je od datuma osnivanja PJ 07.08.2014. do 31.12.2019.g uloženo **4.878.962** eura.

U protekloj godini izvršena su detaljna geodetska mjerenja tunela Raš i tunela Sozina kao i vijadukata na prilaznim saobraćajnicama, u skladu sa najvišim tehničkim standardima, koji se odnose na ovakvu vrstu objekata. Obzirom da ranija mjerenja nijesu prezentovana u smislu elaborata, ovo mjerenje će se ubuduće uzimati kao nulto mjerenje i služiće za dalje geodetsko osmatranje ovih objekata.

U toku su sudski postupci pred više osnovnih sudova i Privrednim sudom u Crnoj Gori, koji se isključivo odnose na zaostale predmete naslijeđene od Direkcije za izgradnju autoputeva, a povodom rješavanja imovinsko - pravnih poslova još prilikom izgradnje tunela Sozina sa prilaznim saobraćajnicama. Na ovaj način uvećava se vrijednost državne imovine, jer se, iako troškove snosi ovo Društvo, imovina knjiži na državu Crnu Goru. Takođe, uvećana je i kvadratura poslovnog prostora Komandnog centra na Sozini, kroz izgradnju objekta B, C i D ukupne kvadrature preko 700 m².

U toku izvještajnog perioda u 2019. godini, sprovedeni su postupci za upis prava svojine na eksproprisanim nepokretnostima, kao i izrada katastra nepokretnosti u svojini Društva, sa namjerom da se, po prvi put, uradi jedinstvena evidencija kompletne imovine - Katastar imovine, koju je Monteput eksproprisao za potrebe izgradnje infrastrukturnih objekata u oblasti saobraćaja, koji su u nadležnosti ovog privrednog društva.

2.1. Poslovne aktivnosti Odbora direktora

Ovlašćenja Odbora direktora Monteputa propisana su Odlukom o osnivanju d.o.o."Monte put" i Statutom Društva, a način njihovog rada Poslovníkom o radu. U toku 2019. godine, Odbor direktora održao je 14 sjednica, što je značajno veći broj u odnosu na prethodne godine, a čemu su doprinijeli i profesionalizacija funkcije Predsjednika Odbora direktora, dinamičniji rad i nove dodijeljene nadležnosti.

Na sjednicama je razmatran i usvojen veći broj odluka, pravilnika, planova i izvještaja, a sve u funkciji unapređenja poslovanja Monteputa, kao i usaglašavanja sa zakonskim okvirima iz oblasti rada Društva.

U 2019. godini, Odbor direktora je, nakon saglasnosti Vlade, usvojio Plan rada i Finansijski plan Društva za 2019. godinu, kojima je, pored tekućih i investicionih planova, utvrđena i nadležnost dodijeljena od strane Vlade, u dijelu investitorske uloge u izgradnji sistema trajnog napajanja električnom energijom autoputa Bar-Boljare, prioritene dionice Smokovac-Mateševo, kao i detalji rashoda predviđenih za ovu investiciju, kroz kreditni aranžman sa IRF-om.

Kroz redovne aktivnosti, Odbor direktora je u 2019. godini usvojio sledeće odluke: Odluku o izmjenama i dopunama Akta o procjeni rizika, Odluku o usvajanju izmjena i dopuna Statuta,

Odluku o razvrstavanju, Odluku o prodaji osnovnih sredstava, predlog Odluke o utvrđivanju i raspodjeli dobiti, koja je procesuirana na saglasnost Vladi, Odluku o utvrđivanju naknade za rad komisija za sprovođenje tendera za izgradnju sistema trajnog napajanja električnom energijom autoputa Bar-Boljare, Odluku o preusmjeravanju sredstava za izradu projekta puta Kolašin-Mateševo, izmjenu Odluke o davanju u zakup, korišćenju i održavanju reklamnih panoa u putnom pojasu prilaznih saobraćajnica tunela "Sozina", Odluku o izmjeni i dopuni Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, Odluku o izboru eksternog revizora itd.

Na održanim sjednicama u 2019. godini, Odbor direktora je usvojio sledeće pravilnike: Pravilnik o vrednovanju radnog učinka, radne discipline zaposlenih i naknadi troškova u službi rada, Pravilnik o zaštitnom znaku Monteputa, Pravilnik o uniformi službe zaštite od požara i obezbeđenje objekata u Monteputu, Pravilnik za dodjelu sponzorstava, donacija i pomoći iz sredstava dobiti, Vodič za slobodan pristup informacijama, Pravilnik o pomoći u rješavanju stambenih potreba zaposlenih u Monteputu, Pravilnik o rješavanju stambenih potreba kadrova i pomoći u rješavanju stambenih potreba članova menadžerskog tima i lica čiji je rad od posebnog interesa za Društvo i Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama.

Odbor direktora je na sjednicama razmatrao i usvajao redovne izvještaje o sudskim predmetima, redovne izvještaje o statusu i dinamici projekta izgradnje autoputa Bar-Boljare, kao i periodične izvještaje o radu, finansijske izvještaje Monteputa i izvještaje interne revizije.

Izmjenama i dopunama Statuta Društva, nakon saglasnosti Vlade, profesionalizovana je funkcija Predsjednika Odbora direktora, koju, nakon izbora od strane članova Odbora direktora, obavlja Aleksandar Žurić. Članovi Odbora direktora tokom izveštajnog perioda bili su Zahit Ličina i Stevo Pejović.

Profesionalizacijom ove funkcije, dinamičnim radom, pojačanim aktivnostima na realizaciji projekta izgradnje prioritene dionice autoputa Bar-Boljare, te posebno koordinacijom između svih aktera u ovom projektu, doprinijelo se efikasnijem ostvarivanju zadatih ciljeva i rokova. Svakodnevnom komunikacijom, obaveznim redovnim sastancima na nedjeljnom nivou, kao i veoma čestim ad hoc sastancima sa striktnom tematikom, uspostavljena je konkretnija saradnja učesnika na realizaciji planiranih ciljeva. Intenzivirana je komunikacija među učesnicima i eliminisane su brojne administrativne barijere.

Takodje se, u kontekstu novih nadležnosti predsjednika Odbora direktora kao koordinatora nad kapitalnim projektima povjerenim od strane Vlade CG ovom društvu, dio aktivnosti oko projektne dokumentacije za etape brze saobraćajnice duž crnogorskog primorja prenio na Monteput, kao i brojne aktivnosti prezentiranja i pregovaranja sa potencijalnim investitorima zainteresovanim za finansiranje i izgradnju preostalih faza autoputa i brzih saobraćajnica.

Usvajanjem očekivanog Zakona o putevima i najavljenim novim nadležnostima, Odbor direktora će sa Izvršnim direktorom pristupiti novoj organizaciji društva.

2.2. Poslovne aktivnosti Društva

Shodno usvojenom Planu rada, Finansijskom planu i Planu javnih nabavki za 2019. godinu, dat je akcenat prije svega na organizovanje bezbjednog rada i bezbjednog odvijanja saobraćaja na prilaznim saobraćajnicama kao i u tunelima „Raš“ i „Sozina“. U tunelima „Sozina „ i „Raš“ sa prilaznim saobraćajnicama, saobraćaj se odvija od 2005. godine, pa imajući u obzir starost objekata, instalacije i opreme, kao i permanentno povećanje frekvencije saobraćaja, održavanje ovih objekata zahtijeva redovno tekuće i investiciono održavanje, uvođenje savremenih tehnologija i rješenja u skladu su EU standardima, kako bi pristupne saobraćajnice i tuneli bili opremljeni u svemu prema Direktivi EU 2004/54/EC o minimalnim uslovima bezbjednosti za tunele na trans-evropskoj mreži.

Od 14 planiranih javnih nabavki za 2019. godinu, sprovedeno je i završeno 9 postupaka, u jednom postupku nije pristigla nijedna ispravna ponuda, dok je jedan postupak poništen od strane Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki. Od sprovedenih postupaka, za 2 postupka, koji su sprovedeni krajem 2019. godine, ugovor je zaključen početkom 2020. godine.

U Planu nabavki malih vrijednosti za 2019. godinu, od predviđenih 57 postupaka, realizovano je 54 postupka.

Od planiranih investicija u 2019. godini, realizovane su sledeće aktivnosti: izvršen izbor izvođača radova i pripremnih radova na realizaciji projekta Izgradnje sistema trajnog napajanja električnom energijom autoputa; zamjena postojećeg sistema za nadzor i upravljanje opremom u tunelima sistemom SCADA, nabavka i ugradnja video nadzora na prilaznim saobraćajnicama, instalacija TETRA sistema u tunelu; rekonstrukcija optičke mreže u tunelima; osiguranje kosina (mreže, sajle, gabioni) dijela prilaznih puteva tunelu „Sozina“; sanacija trupa puta i kolovozne konstrukcije na sjevernoj prilaznoj saobraćajnici; sanacija linijskih kanala odvodnje na platou naplatnih rampi.

Planirana nabavka opreme u 2019. godini, realizovana je u dijelu: nabavka i ugradnja na postojeće vozilo četke za pranje bočnih zidova tunela; mašina za obilježavanje kolovoza; nabavka neophodne računarske opreme; nabavka kancelarijskog namještaja za opremanje poslovnog prostora; nabavka radne odjeće; nabavka maski sa plućnim aparatima za potrebe vatrogasne službe; nabavka vatrogasnih odijela; nabavka ostalih osnovnih sredstava; nabavka alata, uređaja i instrumenata za održavanje opreme na prilaznim saobraćajnicama i tunelima „Raš“ i „Sozina“; nabavka rezervnih dijelova za tekuće održavanje.

Kroz tekuće održavanje u 2019. godini, realizovane su sledeće planske aktivnosti: nabavka hemijskih sredstava za pranje bočnih zidova tunela; nabavka farbe i perli za farbanje horizontalne signalizacije; održavanje trafostanice TS35/10 kV Đurmani, servis uređaja za besprekidno napajanje(UPS) agregata; održavanje sistema za komunikaciju (optički linkovi, konvertori, svičevi i matrice); održavanje softvera za naplatu putarine; održavanje magistralnog puta Kolašin-Mateševo; zimsko održavanje – čišćenje snijega; ostali redovni poslovi tekućeg održavanja.

U postupku javnih nabavki ili neposrednim sporazumom izvršena je nabavka ostalih usluga i roba: kancelarijski materijal; sredstva za higijenu i ostali potrošni materijal; materijal za održavanje – so i rizla, kablovi i ostali potrošni materijali; održavanje i servis vozila; trošak električne energije; trošak goriva; trošak službenih putovanja; trošak konsultantskih usluga; troškovi tehničke kontrole projekta, izrada projekta, komisije za vrednovanje ponuda; trošak reprezentacije; trošak telefonskih, ptt i internet usluga; trošak zakupa poslovnih prostorija; troškovi donacije i sponzorstva; troškovi oglasa; troškovi reklame i propagande; troškovi za angažovanje eksterne revizije; održavanje i dorada računovodstvenog softvera; održavanje računara; troškovi štampanja i fotokopiranja; troškovi zastupanja i ugovori o djelu; troškovi usavršavanja zaposlenih i stručne literature; troškovi zaštite na radu; sistematski pregledi zaposlenih; troškovi provizije na domaće i ino plaćanje; troškovi administrativnih i sudskih taksi; troškovi članarina stručnim i poslovnim udruženjima i licenci; troškovi komunalnih usluga; troškovi fizičke i tehničke zaštite imovine i lica u poslovnom objektu; ostali poslovni rashodi.

Kroz tekuće održavanje, zahvaljujući nabavci određenih mašina i sredstava za rad odrađeni su značajni poslovi koji su u ranijim periodima povjeravani eksternim izvođačima radova uz ulaganja značajnih finansijskih sredstava.

2.3. Poslovne aktivnosti u 2019 godini „PJ Autoput Bar-Boljare“

U skladu sa Odlukom o osnivanju društva, poslove upravljanja projektom izgradnje autoputa Bar Boljare vrši posebna Poslovna jedinica, koju je u okviru društva osnovala Vlada Odlukom broj 08-2032 od 7. avgusta 2014. godine (Službeni list Crne Gore broj 35/14).

U tom smislu, potpisan je Ugovor o obavljanju poslova upravljanja projektom izgradnje autoputa Bar – Boljare, dionice Smokovac – Mateševo, između Ministarstva saobraćaja i pomorstva i Monteputa.

Poslovna jedinica u ime investitora (Ministarstva saobraćaja i pomorstva) obavlja sljedeće poslove: upravlja projektom i koordinira cijelim projektom sa svim učesnicima Ugovora, Jedinicom za implementaciju projekta, Izvođačem, Nadzornim organom, Državnom komisijom za reviziju projekta, Državnom komisijom za tehnički pregled radova, kao i nadležnim državnim i lokalnim organima uprave i drugim nosiocima javnih ovlašćenja u poslovima vezanim za Ugovor, kontroliše izvršavanja Ugovora o pružanju konsultantskih usluga za nadzor nad izradom projektne dokumentacije i izvođenjem radova na izgradnji autoputa Bar-Boljare, dionica Smokovac-Uvac-Mateševo, sarađuje sa Izvođačem radova u postupku pribavljanja dozvola, saglasnosti, licenci i odobrenja od nadležnih organa, prati realizacije Investitorovih obaveza i predlaže odgovarajuće mjere i aktivnosti, izdaje mišljenja, predloge i sugestije u proceduri davanja saglasnosti Izvođaču za angažovanje podizvođača, dostavlja mišljenja, primjedbe i preporuke Izvođaču u postupku izrade, revizije i odobravanja tehničke dokumentacije, kontroliše i ispituje radove, materijale i opremu u saradnji sa Nadzornim organom, organizuje i prati superkontrolu ispitivanja radova i

materijala, kontroliše monitoring implementacije mjera za ublažavanje uticaja na životnu sredinu i zahtjeva zainteresovanih strana u skladu sa prihvaćenom tehničkom dokumentacijom, saglasnostima i odobrenjima nadležnih organa u ovoj oblasti, kontroliše dokumentaciju, izvještaje i zapisnik o bezbjednosti, zaštiti na radu, zdravstvenoj zaštiti i svim ugovornim oblicima osiguranja radnika.

Pored navedenih ugovornih obaveza, Poslovna jedinica vrši i veliki broj aktivnosti na nastavku realizacije ostalih dionica autoputa Bar Boljare, počev od izrade i obezbjeđivanja geodetskih podloga, projekata geotehničkih istraživanja, elaborata geotehničkih istraživanja, i projektnih zadataka.

Upravljač projektom je u potpunosti stručno i kadrovski kompletiran. U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji PJ Autoput Bar- Boljare, zaposleno je 20 izvršilaca. Uglavnom se radi o zaposlenima sa visokom stručnom spremom i ekspertskim znanjima. U stalnom radnom odnosu angažovano je: deset inženjera (6 inženjera za oblast građevinarstva, 1 inženjer geodezije, 1 inženjer geologije, 1 inženjer elektrotehnike i 1 inženjer arhitekture), tri pravnika, jedan ekonomista, dva prevodioca i referenti za tehničku dokumentaciju.

3. Finansijski izvještaj za 2019. godinu

Za izradu Finansijskih iskaza, primijenjeni su Zakon o računovodstvu (« SL.List CG » br. 052 /2016 od 09.08.2016 g.) i Zakon o reviziji (« Sl. List CG » br. 1/2017 od 09.01.2017.g.), koji se temelje na Medjunarodnim računovodstvenim standardima i Medjunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Podaci u Finansijskim iskazima za 2019.godinu iskazani su u EUR-ima, u punom iznosu bez decimala.

Finansijski iskazi Monteput-a odnose se na period 01.01-31.12.2019. godine, a sadrže: Iskaz o ukupnom rezultatu-Bilans uspjeha, Iskaz o finansijskoj poziciji-Bilans stanja, Iskaz o tokovima gotovine, Iskaz o promjenama na kapitalu i Statistički aneks.

Analiza Iskaza o ukupnom rezultatu - Bilans uspjeha : Transakcije realizovane u periodu 01.01-31.12.2019. godine, odnose se na račune prihoda i rashoda i prikazane su u Bilansu uspjeha.

		2019	2018
	Poslovni prihodi	7.971.272	8.141.615
	Poslovni rashodi	6.150.207	6.391.961
I	Poslovni rezultat	1.821.065	1.749.654
	Finansijski prihodi	444.014	630.537
	Finansijski rashodi	652.839	711.072
II	Finansijski rezultat	-208.825	-80.535
	Ostali prihodi	119.887	72.629
	Ostali rashodi	46.304	143.893
III	Rezultat ostalih aktivnosti	73.583	-71.264
	Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja	1.685.823	1.597.855
	Porez na dobit	118.282	73.928
	Neto rezultat	1.567.541	1.523.927

Tabela 3

Na osnovu rezultata iz redovnog poslovanja, možemo zaključiti da Montepuť ostvaruje dobitak iz redovnog poslovanja, sa trendom pozitivnog poslovanja.

Analizom možemo vidjeti da je rezultat finansijskih prihoda i rashoda negativan ali da nije izazvao negativno poslovanje na nivou Društva. Negativan finansijski rezultat posledica je plaćanja obaveze za kredit EIB.

Racia rentabiliteta (dobitnosti) prihoda: Izvor racia rentabiliteta je važno pitanje u kontekstu analize rentabiliteta preduzeća. Prethodni pokazatelji ukazuju da su stope dobitka u prihodu važan činilac rentabiliteta ukupnih ulaganja i sopstvenog kapita.

Rb	Naziv	Pokazatelj	2019		2018	
1	Stopa poslovnog dobitka	$\frac{\text{Poslovni dobitak}}{\text{Poslovni prihodi}} \times 100$	1.821.065/ 7.971.272	22,84	1.749.654/ 8.141.615	21,49
2.	Stopa poslovnog rashoda	$\frac{\text{Poslovni rashodi}}{\text{Poslovni prihodi}} \times 100$	6.150.207/ 7.971.272	77,15	6.391.961/ 8.141.615	78,50
3.	Stopa poslovnog dobitka na poslovne troškove	$\frac{\text{Stopa poslovnog dobitka}}{\text{Stopa poslovnog rashoda}} \times 100$	22,84/ 77,15	29,60	21.49/ 78.50	27,37
4.	Stopa rashoda finansiranja u poslovnim prihodima	$\frac{\text{Rashodi finansiranja}}{\text{Poslovni prihodi}} \times 100$	652.839/ 7.971.272	8,18	711.072/ 8.141.615	8,73
5.	Stopa dobitka u poslovnim prihodima	Dobit prije oporezivanja Poslovni prihodi *100	1.685.823/ 7.971.272	21,14	1.597.855/ 8.141.615	19,62
6.	Stopa neto dobiti u poslovnim prihodima	Dobit posle oporezivanja Poslovni prihodi *100	1.567.541/ 7.971.272	19.66	1.523.927/ 8.141.615	18.71

Tabela 4

Posebno se važno osvrnuti na stope poslovnog dobitka, stopu dobitka i stopu neto dobitka u poslovnim prihodima.

Stopa poslovnog dobitka u poslovnim prihodima, proistekla iz odnosa poslovnog dobitka (dobitka po pokriću svih poslovnih troškova preduzeća) i nekorigovanog prihoda od prodaje, pokazuje dobitnost poslovnog procesa u preduzeću, nezavisno od toga kako je proces finansiran, sopstvenim kapitalom ili iz obaveza preduzeća.

U našem slučaju ona pokazuje da je poslovni prihod preduzeća u jednom obrtu na svakih 100 eura prodaje donosio 22,84% eura poslovnog dobitka u 2019.godini, a u 2018 godini 21,49%. Uočava se rast stope poslovnog dobitka.

Poslovni rashodi u 2019.godini su učestvovali sa 77,15 % a u 2018.godini sa 78,50 %, što ukazuje na pad poslovnih rashoda.

Navedeni pokazatelj je važan, ima odlučujuću vrijednost u plansko kontrolnim aktivnostima menadžmenta.

Stopa poslovnog dobitka, inicira mogućnost preduzeća da ulaganja u inovaciju poslovnih procesa finansira iz kreditnih izvora, uz analizu i ostalih pokazatelja. U zadnje dvije godine stopa rashoda finansiranja u prihodu je bila niska, tačnije u 2019.godini, je 8,18 % a 2018.godini 8,73 %. Stopa zaduženosti u narednom periodu će rasti iz razloga kreditnog zaduženja za projekat trajnog napajanja električnom energijom autoputa Bar-Boljare. Kreditne obaveze po osnovu EIB kredita, korišćenog za finansiranje izgradnje tunela "Sozina" se smanjuju po osnovu kamate za cca 60.000 godišnje.

Stopa poslovnog (redovnog) dobitka u poslovnim prihodima

Elementi	2019	2018
Stopa poslovnog dobitka	22,84	21,49
Stopa rashoda finansiranja	8,18	8,73
Stopa redovnog dobitka(1-2)	14,66	12,76

Tabela 5

Razlika izmedju stope poslovnog dobitka i stope dobitka u poslovnom prihodu

Elementi	2019	2018
Stopa poslovnog dobitka	22,84	21,49
Stopa dobitka u poslovnim prihodima	21,14	19,62
Razlika izmedju stopa (1-2)	1,70	1,87

Tabela 6

Stopa dobitka pokazuje mjeru u kojoj je iznos dobiti zavisao od finansijskih i ostalih rashoda. U našem slučaju ova vrsta rashoda nije značajno uticala na smanjenje stope dobitka u poslovnim prihodima.

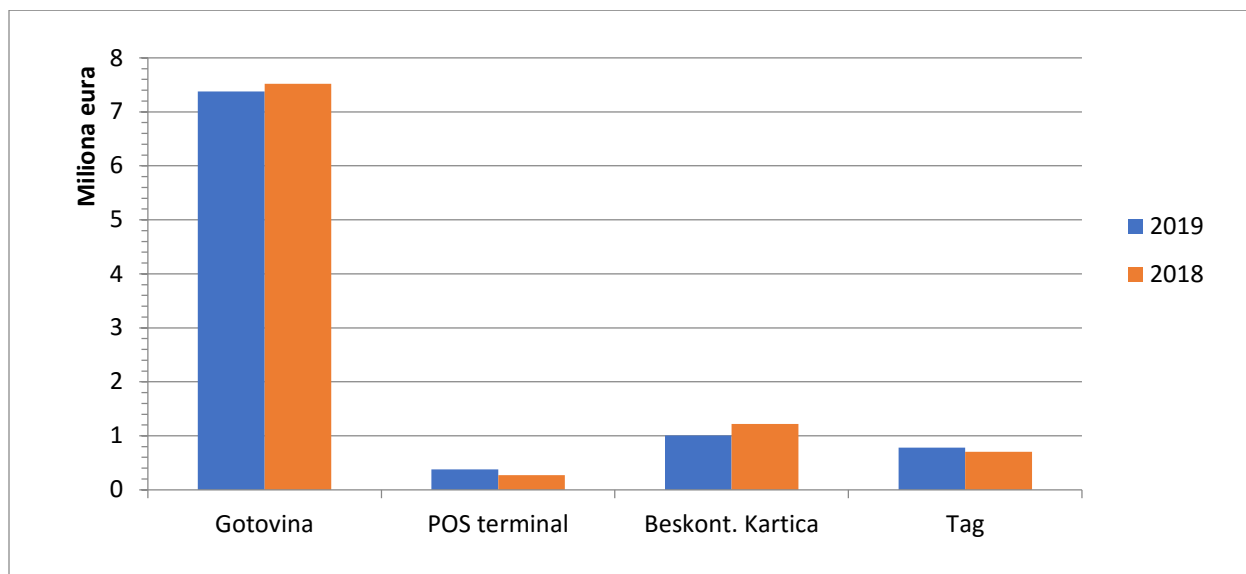
Analiza strukture prihoda

Prihodi od prodaje: Odlukom Vlade Republike Crne Gore (Sl.list RCG br.30/2006, Sl.list CG br.31/2014), na osnovu Zakona o putevima (Sl.list RCG br.42/2004) uređena je visina naknade putarine, načina plaćanja i sistema popusta u naplati putarine za upotrebu tunela „Sozina“ i prilaznih saobraćajnica. Naplatu putarine, u skladu sa Odlukom Vlade vrši Monteput d.o.o. Podgorica. Promet se obavlja na pet naplatnih mjesta, (šest punktova) putem fiskalnih printera, gotovinskim (gotovina i bankovne kartice) i bezgotovinskim (virman) putem. Korisnici za prolazak mogu koristiti beskontaktnu karticu i tagove. Uvođenjem TAG uređaja, korisnicima je omogućen prolazak bez zaustavljanja. U tabeli je prikazan promet od prodaje kartica, tagova i gotovine i uporedni pregled 2019/2018.g.

	Gotovinsko plaćanje		Bezgotovinsko plaćanje		Ukupno	PDV	Neto prihod
	Gotovina	Bankovna kartica	Beskontaktna kartica	TAG			
Promet 2019	7.379.794	374.668	1.007.722	780.305	9.542.489	1.656.134	7.886.355
Promet 2018	7.518.249	272.498	1.221.042	702.187	9.713.976	1.685.897	8.028.079
% učešća u ukupnim prihodima 2019	77,33%	3,92%	10,56%	8,19%			
% učešća u ukupnim prihodima 2018	77,39%	2,83%	12,56%	7,22%			

Tabela 7

Učešće gotovinskog plaćanja u ukupnom prometu je za 1,03% veći nego prethodne godine a virtumanski smanjen za isti iznos. Upotreba TAG uredjaja (prolaza bez zaustavljanja) povećana je za 0,97 %, što ukazuje na porast broja korisnika Tag uredjaja.

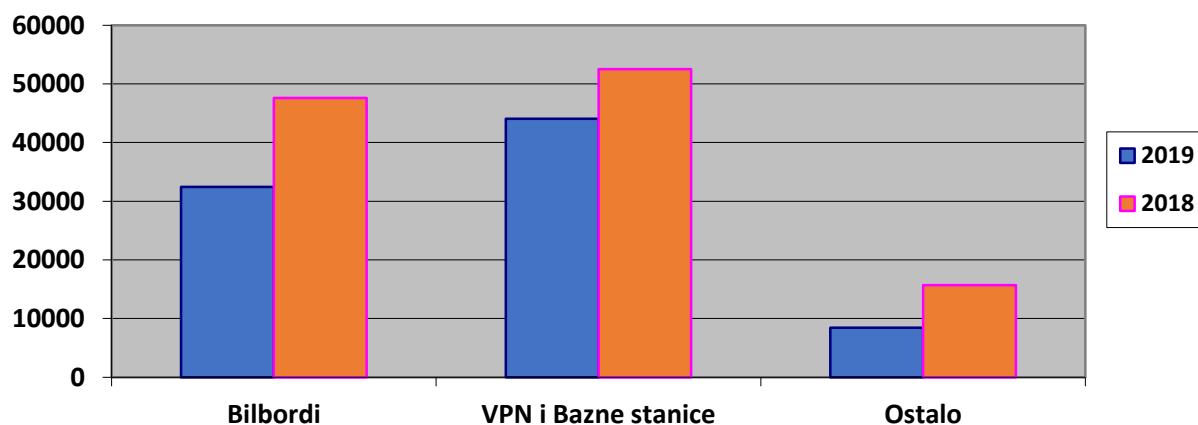

Ostali poslovni prihodi : Ostale poslovne prihode čine neto prihodi (bez PDVa) od izdavanja u zakup zemljišta za postavljanje baznih stanica i izdavanja bilborda kao i ostali poslovni prihodi koji nemaju karakter redovnih prihoda. Struktura ovih prihoda prikazana je u tabeli 8.

	Neto prihodi		2019/2018
	2019	2018	index
Prihodi od komercijalne naknade izdavanja reklamnih panoa	32.455	47.608	0,68
Prihodi od izdavanja zemljišta za postavljanje baznih stanica (Crnogorski Telekom, Telenor, M-tel) i upotrebe optičkog kabla	44.035	50.259	0,87
Ostali poslovni prihodi	8.427	15.669	0.54
Ukupno	84.917	113.536	0.75

Tabela 8

U odnosu na 2018. godinu, evidentan je pad prihoda po ovom osnovu za 25%.

Finansijski prihodi : Iskazanu vrijednost 909.014 eura, čine u najvećem dijelu, 908.815 eura prihodi od raspodjele dobiti ranijih godina, dijelom korišćenih za pokriće rashoda projekta trajnog napajanja električnom energijom autoputa Bar-Boljare u skladu sa Zaključkom Vlade CG.

Ostali prihodi : U strukturi ostalih prihoda, (iznos 119.887 eura), prihodi od prodaje postrojenja i opreme u iznosu 37.990 eura i prihodi od ukidanja dugoročnih rezervisanja za sudske sporove.

Analiza strukture troškova : Rashodi za 2019.godinu, iznosili su 7.311.351 eura. Strukturu rashoda čine poslovni, finansijski i ostali rashodi.

		2019	2018
I	Poslovni rashodi	6.150.207	6.391.961
1.	Nabavna vrijednost robe (kartice i Tagovi)	6.004	5.174
2.	Troškovi materijala	364.685	578.980
2.1.	Troškovi materijala za održavanje	45.911	25.696
2.2.	Troškovi kancelarijskog materijala	28.040	29.213
2.3.	Troškovi materijala za održavanje higijene	7.818	6.184
2.4.	Troškovi radne odjeće i obuće	13.291	2.137
2.5.	Troškovi rezervnih djelova za održavanje opreme	29.124	257.843
2.6.	Troškovi rezervnih djelova za održavanje voznog parka	10.126	13.758

2.7.	Troškovi električne energije	194.381	190.092
2.8.	Troškovi goriva	35.994	43.309
3.	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	2.835.700	2.701.967
3.1	Troškovi bruto zarada i naknada zaposlenih (startni dio, redovan rad, nocni rad , bolovanja, rad u dane praznika, prevoz, terenski dodatak, zimnica) i zarade i naknade članova odbora direktora	2.770.337	2.637.908
3.7.	Troškovi Ugovora o djelu bruto	49.990	54.445
3.8.	Troškovi službenih putovanja	15.373	9.614
4.	Troškovi amortizacije i rezervisanja	1.882.315	1.651.837
5.	Ostali poslovni rashodi	1.061.503	1.454.003
5.1.	Troškovi prevoza	12.736	
5.2.	Troškovi telefonskih i poštanskih usluga	8.159	7.082
5.3.	Troškovi VPN konekcije Komandnog centra sa Upravnom zgradom	30.594	35.643
5.4.	Troškovi usluga za tekuće održavanje tunela Sozina i prilaznih saobraćajnica	456.443	755.128
5.5.	Troškovi usluga održavanja voznog parka	10.472	6.263
5.6.	Troškovi usluga za tekuće održavanje	49.214	46.682
5.7.	Troškovi zakupa poslovnog prostora	22.634	28.702
5.8.	Troškovi reklame i propagande	22.309	10.961
5.9.	Troškovi oglasa	1.820	1.185
5.10.	Troškovi projekata	18.984	13.516
5.11.	Troškovi fotokopiranja i ostalih usluga	5.200	8.434
5.12.	Troškovi komunalnih usluga	10.309	7.397
5.13.	Troškovi registracije auta	9.622	10.381
5.14.	Troškovi revizije završnog računa	2.892	2.000

5.15.	Troškovi reprezentacije	32.655	30.846
5.16.	Troškovi upotrebe sopstvenih usluga	35.800	30.848
5.17.	Troškovi osiguranja zaposlenih	5.524	2.199
5.18.	Troškovi osiguranja imovine	12.891	10.403
5.19.	Troškovi platnog prometa	22.497	20.019
5.20.	Troškovi članarina poslovnim udruženjima	5.577	2.051
5.21.	Troškovi subvencije zaposlenima na stambene kredite	15.719	17.689
5.22.	Troškovi za rješavanje stambenih pitanja zaposlenih	72.235	324.799
5.23.	Troškovi novčanih kazni		100
5.24.	Troškovi stručne literature	706	453
5.25.	Troškovi nadoknade štete trećim licima po sudskim odlukama		3.766
5.26.	Troškovi usavršavanja zaposlenih	5.469	3.766
5.27.	Troškovi advokata, notara, vještaka	3.951	13.528
5.28.	Troškovi sistematskih pregleda		1.225
5.29.	Troškovi pomoći zaposlenima po Kolektivnom ugovoru	3.878	11.392
5.30.	Troškovi sponzorstva	19.960	37.732
5.31.	Troškovi zaštite na radu	10.313	
5.32.	Troškovi obrade kredita (Projekat trajnog napajanja električnom energijom autoputa Bar-Boljare)	152.930	
II	Finansijski rashodi	652.839	711.072
III	Ostali rashodi	46.304	143.893
	Ukupno	6.849.350	7.246.926

Tabela 9

Poslovni rashodi: Nabavna vrijednost robe, troškovi materijala, troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi, troškovi amortizacije, rezervisanja i ostali poslovni rashodi.

Nabavna vrijednost prodate robe u 2019.godini, beskontaktna kartice i TAG uređaja za prolaz kroz tunel „Sozina“, prodani su u vrijednosti 6.004 eura, vrednovanje vršeno na osnovu MRS- 2. Nabavna vrijednost prodate robe na dan 31.12.2018.godine, iznosila je 5.174 eura.

Troškovi materijala i ostali poslovni rashodi: Za tekuće održavanje tunela Sozina i prilaznih saobraćajnica i ostale rashode neophodne za obavljanje poslovnih aktivnosti, u 2019.godini utrošeno je ukupno 1.426.188 eura (2+5) i to za materijal 364.685 eura, a za usluge i ostale rashode poslovanja 1.061.503 eura.

U toku 2019.godine realizovano je: servis uređaja za besprekidno napajanje (UPS) i agregata; rekonstrukcija optičke mreže u tunelu Sozina; sanacija linijskih kanala odvodnje na platou naplatnih rampi, sanacija trupa puta i kolovozne konstrukcije na sjevernoj prilaznoj saobraćajnici; osiguranje kosina; tekuće održavanje puta Kolašin-Mateševo i drugi poslovi tekućeg održavanja.

Redovnim održavanjem i modernizacijom opreme, zadržane su vrijednosti tunela „Sozina“ i „Raš“, prilaznih saobraćajnica i opreme na veoma visokom nivou.

Troškovi zarada, naknada i ostali lični rashodi, obuhvataju troškove zaposlenih, troškove lica angažovanih po ugovoru o djelu i članova odbora direktora. Troškovi su iskazani za 141 zaposlenih na odredjeno i neodredjeno radno vrijeme (prosjek) i tri člana odbora.

U 2019.godini u Monteputu i PJ Autoput Bar- Boljari bilo je 141 zaposlenih na određeno i neodređeno radno vrijeme (prosjek) i tri člana odbora direktora. Za navedeni period prikazana je analitika navedenog troška.

Amortizacija i rezervisanja iznose 1.882.315 eura. Amortizacija nematerijalne i materijalne imovine u skladu sa Pravilnikom o obračunu amortizacije, u 2019.godini, iznosi 1.603.411 eura (poz.4 dio). Obračun amortizacije nematerijalne imovine vršen je u skladu sa preporukama DRI. Za obračun amortizacije materijalne imovine, korišćena je proporcionalna metoda obračuna sa primjenom stopa od 5-20 % zavisno od procijenjenog vijeka korišćenja. Navedena pozicija obuhvata i korekciju rezervisanja u skladu sa MRS 37 i MRS 19, u iznosu 278.973 eura, koja se odnose na očekivane troškove po sudskim sporovima i rezervisanja za otpremnine i jubilarne naknade zaposlenima u skladu sa Kolektivnim ugovorom. U 2018.godini navedeni rashod iznosio je 1.651.837 eura.

Rb	Pokazatelji pokrića rashoda		2019		2018	
1.	Dir.materijal+robe(1+2)/ Poslovni Prihodi (I)	X 100	370.689/ 7.971.272	4.65	584.154/ 8.141.615	7.17
2.	Poslovni rashodi (materijal, roba, energija, rez.djelovi, gorivo...)(1+2+5)/Poslovni Prihodi(I)	X 100	1.432.192/ 7.971.272	17.90	2.038.157/ 8.141.615	25.03
3.	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi/ Poslovni Prihodi(I)	X 100	2.835.700/ 7.971.272	35.50	2.701.967/ 8.141.615	33.18
4.	Troškovi amortizacije i rezervisanja / Poslovni Prihodi(I)	X 100	1.882.315/ 7.971.272	23.60	1.651.837/ 8.141.615	20.28
5.	Poslovni rashodi/ Poslovni Prihodi(I)	X 100	6.150.207/ 7.971.272	77.10	6.391.961/ 8.141.615	78.50

Tabela 10

Evidentan je blagi pad rashoda. Najveće učešće u ukupnim rashodima, imaju rashodi zarada i naknada. Od ukupnih prihoda, 35,50 % se izdvaja za zarade.

	2019	2018	Index 2019/2018
Poslovni rashodi	6.150.207	6.391.961	0.96
Poslovni prihodi	7.971.272	8.141.615	0.98

Tabela 11

Iz navedenih pokazatelja možemo zaključiti da su poslovni prihodi manji za 2,00 %, te da ih prati smanjenje rashoda za 4,00 %, što ukazuje na tendenciju povećanja stope pokrića rashoda, prihodima.

Ekonomičnost poslovanja

Rb	Naziv	Pokazatelj	2019		2018	
1.	Ekonomičnost poslovanja 1.	Ukupni prihod _____ Ukupni rashod	8.535.173/ 6.849.350	1,25	8.844.781/ 7.246.926	122,04
2.	Ekonomičnost poslovanja 2.	poslovni prihod _____ poslovni rashod	7.971.272/ 6.150.207	1,30	8.141.615/ 6.391.961	127,37

Tabela 12

Na osnovu pokazatelja ekonomičnosti 2. potvrđuje se da preduzeće svojim prihodima, i to u cjelokupnom analiziranom periodu, uspijeva da pokrije nastale poslovne rashode.

Finansijski rashodi : Finansijski rashodi u 2019.g iznose 652.839 eura, a odnose se na rashode kamata po kreditu EIB.

Na istoj poziciji u 2018.g. iskazana je vrijednost rashoda u iznosu 711.072 eura, a odnosi se na rashode kamata po kreditu EIB .

Uporedni podaci ukazuju na smanjenje finansijskih rashoda u odnosu na 2018.godinu, za 9,12 %. Razlog smanjenja su manje obaveze za kamatu na kredit EIB.

Ostali rashodi : Ostali rashodi u 2019.godini iznose 46.304 eura, prikazuju rashode prodaje i rashodovanja osnovnih sredstava. U prethodnoj godini ostali rashodi iznosili su 143.893 eura, a odnosili su se na rashode prodaje opreme i rashode ranijih godina.

Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja : U poslovnoj, 2019.godini, ostvaren je pozitivan finansijski rezultat prije oporezivanja u iznosu 1.685.823 eura. U poslovnoj, 2018. godini ostvaren je pozitivan finansijski rezultat prije oporezivanja u iznosu 1.597.541 eura. U odnosu na 2018.godinu, ostvaren je veći finansijski rezultat 5.5 %.

Tekući porez na dobit: Obaveza za porez na iskazanu dobit 2019. godine iznosi 128.952 eura. Porez se plaća po stopi od 9 %, a obaveza dopijeva 31.03.2020. godine.

Obaveza za porez na dobit 2018.godine, iznosila je 101.400 eura.

U 2019.godini, ostvaren je pozitivan finansijski rezultat. Iskazana je dobit nakon oporezivanja 1.567.793 eura. U 2019.godini, po prvi put, izvršeno je rezervisanje sredstava za jubilarne naknade i otpremnine zaposlenima u skladu sa MRS 19 što će uticati na umanjenje raspoloživih sredstva za raspodjelu dobiti u iznosu 202.987 eura.

Raspoloživi iznos dobiti iznosi 1.364.553 eura. Na navedeni iznos plaća se porez po odbitku 9 %, iznos 122.809,77 eura, nakon plaćanja svih obaveza raspoloživi iznos sredstava **za raspodjelu iznosi 1.241.743 eura**. Shodno instrukcijama iz Anexa Ugovora o prenosu poslova upravljanja i održavanja tunela „Sozina“ br : 01-3559/1 od 30.07.2007. godine čl.1 stav. 3, Društvo je u obavezi da 70 % dobiti rasporedi vlasniku a 30 % rasporedi za potrebe Društva. Nakon usvajanja izvještaja revizije godišnjih finansijskih iskaza (Završnog računa), biće donešena odluka o raspodjeli dobiti .

Finansijska pozicija preduzeća

Sažeti iskaz o finansijskoj poziciji - bilans stanja			
		2019	2018
	AKTIVA		
I	Neuplaćeni upisani kapital	1.000	1.000
II	Stalna imovina	15.869.055	16.659.607
2.1.	Nematerijalna imovina	10.056.479	11.393.481
2.2.	Nekretnine, postrojenja i oprema	5.614.799	5.093.992
2.3.	Ostali dugoročni finansijski plasmani	197.777	172.134
III	Odložena poreska sredstva	48.132	37.461
IV	Obrtna sredstva	5.410.143	5.253.097
4.1.	Zalihe	62.741	75.081
4.2..	Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina	5.347.402	5.178.016
4.2.1	Kratkoročna potraživanja i plasmani	76.887	42.871
4.2.2.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1.999.155	1.230.389
4.2.3.	AVR	3.246.628	3.884.756
	Ukupno aktiva	21.328.330	21.951.165

	PASIVA		
I	Kapital i rezerve	1.861.706	2.021.080
1.1.	Osnovni kapital	497.153	497.153
1.2.	Neraspoređena dobit	1.364.553	1.523.927
II	Dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze	16.122.469	17.075.313
2.1	Dugoročna rezervisanja	771.417	387.731

2.2.	Dugoročni krediti	15.312.949	16.687.582
2.3.	Ostale dugoročne obaveze	38.103	
III	Kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze	3.344.155	2.854.772
3.1	Kratkoročne finansijske obaveze	1.945.369	1.984.249
3.2.	Obaveze iz poslovanja	42.373	40.067
3.3.	Ostale kratkoročne obaveze	1.233.545	727.791
3.4.	Obaveze po osnovu Poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda		1.265
3.5.	Obaveze po osnovu poreza na dobit	122.868	101.400
	Pasiva ukupno	21.328.330	21.951.165

Tabela 13

R.br	Naziv	Pokazatelj	2019		2018	
1.	Rentabilnost ukupnog kapitala 1.	$\frac{\text{Dobit prije oporezivanja}}{\text{Ukupni kapital}} \times 100$	1.685.823/ 1.861.706	90,55	1.597.855/ 2.021.080	79,05
2.	Stopa dobiti	$\frac{\text{Dobit prije oporezivanja}}{\text{Poslovni prihodi}} \times 100$	1.685.823/ 7.971.272	21.14	1.597.855/ 8.141.615	19.62
3.	Neto rentabilnost sopstvenog kapitala	$\frac{\text{Dobit prije oporezivanja}}{\text{Trajni kapital}} \times 100$	1.685.823/ 497.153	339.09	1.597.855/ 497.153	321,14

Tabela 14

Pokazatelji rentabilnosti, kako ukupnog tako i sopstvenog kapitala, pokazuju pozitivne vrijednosti.

Pokazatelji finansijske strukture - stepen pokrća

Rb	Pokazatelj	2019		2018	
1.	Pozajmljeni izvori finansiranja(dugor.+kratk.obav) Ukupni izvori finansiranja	19.466.378/ 21.328.330	0,91 : 1	19.930.085/ 21.951.165	0,91 : 1
2.	Dugoročne obaveze Sopstveni izvori finansiranja	16.122.469/ 1.861.706	8.66 : 1	17.075.313/ 2.021.080	8.45 : 1
3.	Dugoročne obaveze Ukupna kapitalizacija(Ukupna aktiva-kratkoročne obaveze)	16.122.469/ 17.984.175	0,90 : 1	17.075.313/ 19.096.393	0,89 : 1
4.	Sopstveni kapital Ukupan kapital	1.861.706/ 21.328.330	8,72	2.021.080/ 21.951.165	9,20

Tabela 15

Navedeni pokazatelji ukazuju na veliko opterećenje dugoročnim obavezama (obaveze prema kreditu EIB) i nisko učešće sopstvenog kapitala u ukupnom kapitalu u 2019.g. 8,72 % u 2018.g. 9,20 %.

Rb	Pokazatelj	2019		2018	
1	Poslovni dobitak Rashodi na ime kamate	1.821.065/ 652.839	2,78	1.749.654/ 711.072	2,46
2	Obaveze prema bankama Ukupne obaveze X 100	17.296.421/ 18.694.961	92,51	18.671.831/ 19.542.354	95,54

Tabela 16

Koeficijent zaduženosti mjerjen odnosom pozajmljenog i sopstvenog kapitala je negativan. Zavisnost od banaka mjerena odnosom obaveza prema bankama u odnosu na ukupne obaveze je nepovoljan ako imamo u vidu da u ukupnoj zaduženosti utiču sa 92,51 %.

Likvidnost preduzeća

	ELEMENTI	2019	2018
I	Obrtna sredstva	5.410.143	5.253.097
1.	Zalihe i primljeni avansi	62.741	75.081
2.	Potraživanja i kratkoročni fin. plasmani	101.619	62.871
3.	Gotovina	1.999.155	1.230.389
4.	AVR	3.246.628	3.884.756
II	Kratkoročne obaveze	3.343.903	2.854.772
2.1	Kratkoročne finansijske obaveze	1.945.369	1.984.249
2.2.	Dobavljači	42.373	40.067
2.3	Ostale kratkoročne obaveze	1.233.545	727.791
2.4	Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda		1.265
2.5.	Obaveze po osnovu poreza na dobit	122.616	101.400
III	Neto obrtna imovina (I-II)	2.066.240	2.398.325

Tabela 17

Rb	Pokazatelj		2019		2018	
1.	Obrtna sredstva _____ Kratkoročne obaveze	X100	5.410.143/ 3.344.155	162	5.253.097/ 2.854.772	184
2.	Potraživanja+gotovina Kratkoročne obaveze	X 100	2.100.774/ 3.344.155	62,82	1.293.260/ 2.854.772	45,30
3.	Gotovina _____ Kratkoročne obaveze bez kredita(2.2-2.5)	X 100	1.999.155/ 1.398.786	142,924	1.230.389/ 870.523	141,33
4.	Obrtna sredstva Kratkoročne obaveze - kratkoročni krediti	X 100	5.410.149/ 1.398.786	386.77	5.253.097 870.523	603,44

Tabela 18

Pokazatelj likvidnosti ukazuje, sa koliko je eura sredstava pokrivena euro obaveza. Na osnovu pokazatelja datih u tabelama može se zaključiti da je u slučaju pokrivenosti kratkoročnih obaveza, bez kredita (pokazatelj 3.), svaki euro pokriven sa 1.43 eurom gotovine u 2019.g odnosno 1,41 eura u 2018. godini. Ukupna likvidnost mjerena odnosom obrtna sredstva /obaveze (pokazatelj 1.) ukazuje da je Monteput likvidno preduzeće.

U slučaju pokazatelja rigorozne likvidnosti odnos potraživanja i gotovine/kratkoročnim obavezama (pokazatelj 2.), svaki euro kratkoročnih obaveza pokriven je sa 0,62 eura gotovine u 2019.g. odnosno 0,45 eura u 2018.godini. Težnja svakog preduzeća je da postigne odnos 1:1.

Nakon analize pokazatelja poslovanja možemo zaključiti da je Monteput d.o.o., Podgorica, uspješno preduzeće koje ostvaruje pozitivne rezultate poslovanja. Rezultat pozitivnog poslovanja, nije posledica povećanja cijena pruženih usluga već racionalnog trošenja poslovnih resursa. Preduzeće od osnivanja ostvaruje pozitivan rezultat. Dominantan trošak u ukupnim rashodima su zarade i ostale naknade, amortizacija i rashodi kamata po kreditu EIB. Parametri rentabilnosti i likvidnosti su na visokom nivou. U kratkoročnim obavezama najveće učešće ima obaveza za kredit EIB koja učestvuje u ukupnim obavezama sa 58,17 %.

4. Informacije o finansijskim rizicima i izloženosti društva kreditnim i ostalim rizicima

Nezaobilazan i neminovan detalj svakodnevice je rizik, bilo u ličnoj ili poslovnoj sferi. Rizik ugrožava i dovodi u pitanje ciljeve i postignuća, zato mu se mora pridati veliki značaj. Rizik je bilo koji događaj ili problem koji bi se mogao dogoditi i nepovoljno uticati na postizanje strateških i operativnih ciljeva Društva.

Rizici su svakodnevna problematika strateškog menadžmenta, razvoja, proučavanja i organizovanja. Proizilaze iz raznih razloga, najčešće iz navedenih razloga brzih i čestih promjena, zbog kojih opet dolazi do pojave nesigurnosti pri odlučivanju.

U Monteputu je usvojena Strategija upravljanja rizicima br.3881/4 od 12.05.2015.g.

Rizici i njegovi oblici s kojima se organizacija susreće u svom poslovanju mogu se umanjiti, izbjeći i prevazilaziti, kako bi se povećala sigurnost poslovanja.

Tipični rizici s kojima se suočava Društvo ogledaju se kroz:

- Sve što predstavlja prijetnju postizanju ciljeva organizacije, programa ili pružanja usluga korisnicima tunela Sozina
- Sve što može narušiti bezbjednost korisnika
- Sve što može narušiti ugled institucije ili smanjiti povjerenje u instituciju
- Propust u smislu zaštite od neprikladnog ili nezakonitog poslovanja, rasipanja ili loše rentabilnosti
- Nepridržavanje propisa, kao što su propisi o zaštiti na radu, sigurnosti i zaštiti okoline
- Nesposobnost reagovanja na promijenjene okolnosti ili nemogućnost njihovog upravljanja na način koji sprječava ili umanjuje nepovoljne uticaje na pružanje usluga
- neekonomično, neefikasno ili nedjelotvorno upravljanje odobrenim finansijskim sredstvima
- nepouzdana izvještavanje
- nedovoljnu edukaciju ili osposobljenost zaposlenih

Prednosti sprovođenja strategije upravljanja rizicima vide se kroz:

- jačanje povjerenja u poslovanje Monteputa
- bolje odlučivanje
- povećanje efikasnosti
- racionalnije upravljanje finansijskim sredstvima

Kroz strategiju upravljanja rizicima utvrđena je metodologija koja podrazumijeva dokumentovanje, informacije o rizicima, njihovoj vrsti, vjerovatnosti nastanka i procjeni uticaja, ažuriranje registra rizika, uvođenje sistema izvještavanja o rizicima, imenovanju odgovornih osoba za praćenje rizika.

Proces upravljanja rizicima sprovodi se kroz sljedeće aktivnosti:

1. Utvrđivanje rizika
2. Procjene rizika (mjerjenje vjerovatnosti i uticaja rizika, te njihovo rangiranje)
3. Određivanje aktivnosti za postupanje po rizicima
4. Uspostavljanje sistema za praćenje i izvještavanje o najznačajnijim rizicima

Nakon što se utvrde, rizici se procjenjuju, rangiraju, utvrđuju prioriteti i pružaju informacije za donošenje odluka o onim rizicima na koje se treba usmjeriti. Rizici se procjenjuju na temelju uticaja i vjerovatnosti. U 2019. godini, nijesu izmjerene visoke vrijednosti rizika, što govori da se organi upravljanja i zaposleni u Društvu pridržavaju utvrđenih procedura prilikom izvršavanja radnih obaveza. Uspostavljen je sistem interne kontrole, kako bi se spriječila mogućnost nastanka greške. Takodje vrši se kontinuirana edukacija zaposlenih i sprovode mjere zaštite na radu. Sa posebnom pažnjom se raspolaže finansijskim sredstvima i imovinom preduzeća, kako se ne bi ugrozila likvidnost preduzeća i dovelo u pitanje ispunjenje zadatah ciljeva.

5. Ulaganja u 2019. godini u cilju zaštite životne sredine

Pitanju zaštite životne sredine u ovom Društvu u cjelini posvećena je posebna pažnja. To se prije svega odnosi kroz davanje naloga glavnom izvođaču na prioritetnoj dionici autoputa za izradu studija procjene uticaja izgradnje citiranog objekta na životnu sredinu, ugrađivanje rezultata studija u glavne izvođačke projekte i nadzor na striktnoj primjeni tih projekata a naročito segmenata koji se odnose na zaštitu životne sredine, uređenja deponija, prihvati i odvod atmosferskih voda.

U cilju zaštite životne sredine, realizovan je projekat rekonstrukcije rasvjete na prilaznim saobraćajnicama i tunelima „Sozina „ i „Raš,“ kroz zamjenu metal halogene rasvjete LED rasvjetom. Ovaj projekat pored ekonomskog vrlo je značajan i sa aspekta životne sredine jer doprinosi smanjenju utroška električne energije i smanjenju globalnog zagrijavanja. Na ovaj način smanjuje se emisija GHG (gasova sa efektom staklene bašte).

Takođe, u prethodnom periodu, ugrađena je elektronska naplata putarine i prolaz bez zaustavljanja preko TAG sistema, čime se smanjuje zadržavanje vozila na naplatnoj rampi a samim tim se smanjuje i emisija izduvnih gasova. U 2018.g. otvorena je još jedna traka za naplatu putarine u cilju smanjenja kolona, naročito u ljetnjem periodu gdje se kroz brži prolaz automobila takođe smanjuje emisija izduvnih gasova.

U tunelima „Raš“ i „Sozina“ i prilaznim saobraćajnicama urađen je jedinstven sistem odvođenja atmosferskih voda sa kolovoza. Ovaj sistem se svake godine čisti, uz napomenu da isti omogućava odvajanje nafte, ulja i ostalih materijala koji zagađuju životnu sredinu koji se čišćenjem deponuju na adekvatnu gradsku deponiju.

Krajem 2017. godine, urađeni su projekti manjih solarnih elektrana za proizvodnju električne energije pomoću solarne energije čime se stvara pretpostavka za proizvodnju „zelene energije“ za potrebe ovog Društva, a time doprinosi daljoj zaštiti životne sredine. U narednoj godini planirana je realizacija prve faze projekta izgradnje solarnog parka.

6. Planirane aktivnosti za 2020. godinu

Na osnovu poslovanja Monteputa u prethodnom periodu, za 2020. godinu planirani su prihodi u iznosu 10.191.321 eura i kreditno zaduženje 37.682.991,00 eura. Od planiranih prihoda 98 % se odnosi na prihode od naplate putarine a 2% na prihode od izdavanja bilborda i ostale prihode. Nakon obaveze za porez na dodatu vrijednost u iznosu 1.739.422 eura, planirani neto prihod je u vrijednosti 8.451.899 eura.

Rashodi su planirani u vrijednosti 46.680.496 eura.

Struktura planiranih rashoda

	Rashodi	Vrijednost
1.	Investiciono održavanje tunela „Sozina „ i „Raš „ i prilaznih saobraćajnica i izgradnja sistema trajnog napajanja električnom energijom autoputa Bar-Boljare	38.613.991
2.	Tekuće građevinsko održavanje tunela „Sozina „ i „Raš „ i prilaznih saobraćajnica	159.000
3.	Tekuće održavanje elektro-energetskog sistema i održavanje softwera za naplatu putarine	145.000
4.	Nabavka osnovnih sredstava, zaštitne radne opreme i odijela	63.200
5.	Obaveze za kredit EIB i kredit IRF	3.033.093
6.	Poslovne rashode	1.038.736
7.	Zarade i ostale obaveze prema zaposlenima po Kolektivnom ugovoru	2.582.365
8.	Izdaci za stambene potrebe zaposlenih	200.000
9.	Rashodi PJ autoput Bar- Boljare (sa zaradama)	1.457.679
7.	PDV	(612.568)
	UKUPNO	46.680.496

Tabela 19

Od planiranih 38.613.991 eura za investiciono održavanje posebno bi istakli sledeća ulaganja :

- izgradnja sistema trajnog napajanja električnom energijom autoputa Bar-Boljare, vrijednost investicije..... 38.613.991 eura
- prva faza solarnog parka i poslovnog prostora za potrebe Monteputa..... 360.000 eura
- LED rasvjeta - adaptivne svjetiljke 150.000 eura
- zamjena promjenljive saobraćajne signalizacije 150.000 eura

Cilj projekta trajnog napajanja, u smislu obezbjedjivanja potencijala snabdijevanja električnom energijom čitavog sjevera države, i to za sve sadašnje i buduće potrebe stanovništva, privrede i valorizacije agro-turističkih potencijala, dio je strateški najvažnije investicije za Crnu Goru, izgradnje prioritetne dionice autoputa Bar-Boljare, vrijedne 815 mil.eura. Autoput Bar-Boljare je najveća investicija u novijoj istoriji Crne Gore, čijom će se realizacijom integrisati regioni unutar naše države, omogućiti valorizacija i preostale, za sada manje interesantne regije u smislu potencijala i vrijednosti prostora, omogućiće se značajan razvoj turizma, iskorišćavanje svih prirodnih bogatstava kojima raspolažemo, smanjiće se migracija i emigracija, povećaće se investicije u privredi i omogućiti bolji život stanovništva kao i komunikacija sa okruženjem.

Završetak investicije TNEE planiran je za septembar 2020.g., a upravljanje i održavanje prioritetne dionice, po aktuelnim planovima, Vlada će povjeriti Monteputu.

Rezime

Analizom poslovanja Monte put d.o.o. Podorica, može se zaključiti da je riječ o poslovno veoma uspješnoj i društveno odgovornoj državnoj kompaniji koja redovno izvršava sve svoje obaveze i koja se nalazi na čelu bijele liste Poreske uprave u CG.

Naglašavamo da je Monte put dobitnik sertifikata "AAA" londonske kompanije "Company Wall business", za 2019. godinu, kao poslovni subjekat u grupi preduzeća sa najboljom bonitetnom ocjenom u Crnoj Gori, što ga svrstava u sam vrh bonitetne izvrsnosti.

Važno je istaći da kompanija sopstvenim prihodima pokriva planirane tekuće rashode, da redovno izmiruje preuzete kreditne obaveze prema EIB-u, da iz sopstvenih sredstava realizuje niz projekata za koje je zadužena od strane Vlade CG, uz ostvarenje dobiti koja u 2019.g. nakon plaćenog poreza na dobit i poreza po odbitku iznosi **1.241.743 eura**.

Izvršni direktor
Jonuz Mujević
